

SLUŽBY PRE DETI

Odborný personál

Personál, ktorý pracuje s deťmi, musí byť primerane vyškolený v psycho-sociálnej oblasti, a mal by tiež absolvovať špecializované tréningy. Deťom v ženskom dome môžu pomáhať detské psychologičky, sociálne pracovníčky a pedagogičky. Tento personál musí byť zaplatený v súlade s ich odbornými zručnosťami. Dobrovoľníci a dobrovoľníčky môžu týmto odborníkom a odborníčkam pomáhať, ale deťom treba v ženskom dome venovať rovnakú pozornosť ako ich matkám.

Okrem odborníčok, ktoré v ženskom dome pracujú s týranými ženami, potrebujete aj odborníčky pre prácu s deťmi. Musia to byť ľudia, ktorí sú schopní identifikovať potreby detí a jednáť v ich záujme. Zastupujú potreby detí v ženskom dome a v celkovej práci personálu.

Požiadavky na personál :

- medzi personálom musia byť ľudia, ktorí budú na plný úväzok obhajovať práva detí, poskytovať služby pre deti alebo budovať zdroje v prostredí
- kvalifikácia v oblasti psychológie, sociálnej práce, pedagogiky
- personál pracujúci s deťmi musí byť starostlivo zaškolený v postupoch pri odhade nebezpečenstva, krízovej intervencie a technikami práce s deťmi
- znalosť dynamiky násilia, vývinu detí
- znalosť právnych aspektov ochrany detí

Na to, aby sa zlepšila situácia detí, je nevyhnutná spolupráca s inými odborníčkami v ženskom dome, najmä s tými, ktoré pracujú s matkami.

Odborníčky, pracujúce s deťmi, musia často spolupracovať s inými profesiami, napr. s políciou, prokurátormi, právnikmi a sudcami.

Počet zamestnankýň:

V ženskom dome sa odporúča zamestnávať aspoň dve pracovníčky na prácu s deťmi, aby:

- mohli plniť všetky vyššie uvedené úlohy profesionálne a v prospech dieťaťa
- sa podporovala výmena skúsenosti
- bola zabezpečená starostlivosť v prípade práceneschopnosti alebo neprítomnosti jednej z nich.

Služby pre deti počas pobytu v ženskom dome

Komplexné a vysoko kvalitné služby

Služby pre deti musia zahŕňať krízovú intervenciu, psychosociálnu, pedagogickú a terapeutickú prácu, ako aj prácu so skupinovú dynamikou.

Deti, ktoré boli buď svedkami násilia, alebo mu boli priamo vystavené, majú často nízku sebaúctu a v mnohých prípadoch majú pocity úzkosti a/alebo sú agresívne. U niektorých detí sa môže prejavovať sebapoškodzujúce správanie. Väčšina detí vykazuje znaky zníženej spôsobilosti a spomalený vývin. Tiež môžu mať narušené zručnosti v sociálnom kontakte. Veľmi často sú prítomné psychosomatické symptómy (poruchy spánku, bolesti brucha a hlavy, žalúdočná nevoľnosť, pomočovanie, poruchy príjmu potravy, atď.)

Pri práci s deťmi v ženskom dome v procese vyrovnávania sa s dôsledkami násilia treba brať do úvahy ich individualitu a jedinečnosť, a zároveň si uvedomovať skúsenosti a potreby, ktoré môžu mať všetky spoločné.

Potreby detí počas pobytu v ženskom dome môžu často vyžadovať krízovú intervenciu a neustálu emocionálnu podporu, lekársku starostlivosť, spoluprácu so školami, službami právnej ochrany detí, pomoc so štúdiom a pomoc matkám s rodičovskými zručnosťami.

Individuálna práca

Individuálna terapia dieťaťa poskytuje podporujúce prostredie a umožňuje mu budovať s dospelou osobou vzťah založený na dôvere, ktorý by mohol byť modelom pre budúce vzťahy.

Terapeutické stretnutia sú zamerané na pocity detí (strach, zmätok, osamelosť, pocity viny, hnev) a ich potreby. Poradenská pracovníčka pomáha deťom v procese prijímania ich skúsenosti s násilím a uvedomenia, že násilie zo strany dospeléj osoby nie je ich vinou. Dôležitou súčasťou tejto práce je budovanie sebaúcty dieťaťa.

Deti nie vždy potrebujú formálnu terapiu; niekedy sa chcú s dospelou osobou stretávať neformálne. Skutočnosť, že existuje niekto, kto rád trávi čas s deťmi, môže byť pre ne veľmi prospešnou a pozitívnou skúsenosťou.

Skupinová práca

Skupinová práca je všeobecne uznávaná ako účinná intervencia smerom k deťom a mladým ľuďom, ktorí zažili domáce násilie. V ženskom dome je možné zorganizovať formálne aj neformálne skupinové stretnutia. Vytvára sa tak podporujúce a prijímajúce prostredie, a pre deti je to príležitosť vzájomne sa podporovať a osvojiť si nové a účinné spôsoby interakcie a komunikovania svojich pocitov, myšlienok a potrieb.

Cieľom väčšiny skupín pre deti je pomôcť deťom zorientovať sa v skúsenosti, ktorú majú s násilím a v definovaní zodpovednosti za násilie; vyjadrovať pocity (vrátane hnevu); zlepšiť ich komunikačné a iné zručnosti; budovať ich sebaúctu, podpornú sociálnu sieť; vytvárať bezpečnostné plány a umožniť deťom, aby mali radosť z pozitívnej skúsenosti.

K dispozícii môžu byť aj vzdelávacie, informatívne a preventívne skupiny. Skupinové aktivity by mali zohľadňovať vek detí a ich vývinovú úroveň, a mali by reflektovať potreby detí z odlišného kultúrneho zázemia alebo s postihnutím.

Spoločná práca s matkami a deťmi

Služby pre deti v ženskom dome by sa mali venovať praktickej práci s deťmi; práca s matkami je však rovnako dôležitá, pretože môžu najlepšie podporovať potreby detí. V niektorých prípadoch môžete pracovať samostatne s matkami; tieto stretnutia môžu byť dohodnuté buď na žiadosť matky, alebo poradenskej pracovníčky. Cieľom je komunikovať o potrebách detí, ich obavách a problémoch, keď o to požiadajú deti, alebo ak to vyžaduje situácia (napr. násilné správanie v ženskom dome). Ďalším spôsobom práce s matkami je práca v skupinách (skupiny pre matky), kde majú pracovníčky, ktoré pracujú s deťmi, príležitosť hovoriť o tom, ako isté veci vnímajú deti z pohľadu ich veku, pričom sa musí rešpektovať dôvernosc informácií. Pokiaľ ide o metódy práce s matkami (podporujúce alebo konfrontujúce), úlohou pracovníčky pre deti je sprostredkovať a obhajovať potreby detí.

Terapia hrou

Terapia hrou je cennou metódou pri práci s deťmi, ktoré nie sú vývinovo alebo emocionálne schopné vyjadriť svoje pocity a skúsenosti slovami. Hra je pre deti prirodzeným prostriedkom komunikácie, ktoré používajú "na zvládanie hnevu a úzkosti spojených s násilím; vyjadrenie svojich pocitov v súvislosti s tým, čo sa stalo; a na prejavenie svojich znalostí a chápania vzťahov. Terapia hrou deťom umožňuje symbolicky prezentovať tie udalosti, ktoré v nich vzbudzujú strach a úzkosť, a posúva deti k vyriešeniu a integrácii negatívnych skúseností." (Urquiza & Winn, 1994, p. 59) Terapia hrou sa dá využiť v individuálnej aj skupinovej terapii.

Arteterapia/ Expresívne formy terapie

Arteterapia je dôležitým nástrojom komunikácie, posudzovania stavu dieťaťa a liečby. Dieťa používa umenie na vyjadrenie pocitov a emócií, ktoré nevie vyjadriť slovami.

Kreslenie, maľovanie, modelovanie, poézia, divadlo, hudba a rozprávanie príbehov môžu deťom pomôcť uvoľniť nakumulované napätie a úzkosti. Tieto metódy môžu byť prínosom pre individuálnu a skupinovú terapiu.

Rekreačné a vzdelávacie aktivity

Hry a rekreačné aktivity, ktoré nie sú v neformálnom prostredí zamerané na násilie, sú dobrou príležitosťou pre propagovanie rovesníckej podpory medzi deťmi. Patria sem športy, prechádzky, pohyb, tanec a iné aktivity.

Niektoré deti môžu potrebovať pomoc so štúdiom, aby si zlepšili schopnosti súvisiace so školskou dochádzkou.

Podpora počas súdnych konaní

Dieťaťu, ktoré potrebuje vypovedať na súde, veľmi pomôže, keď ho so súdnymi postupmi oboznámi odborník alebo odborníčka (psychologička, sociálna pracovníčka), ktorí tomu rozumejú a môžu dieťa na pojednávanie pripraviť.

Zdroj:

WAVE manuál „Cesta z násilia – Príručka na zakladanie a prevádzkovanie bezpečných ženských domov“

Koordinácia projektu: WAVE Co-ordination Office / Austrian Women's Shelter Network, Bacherplatz 10/4, A-1050Vienna, Austria